

Hasta Rehberi Sayı 7

GENÇ YETİŞKİNLERDE BÜYÜME HORMONU EKSİKLİĞİ

Orta kolaylıkta okunabilir rehber

Genç Yetişkinlerde Büyüme Hormonu Eksikliği - Sayı 7 (Ağustos 2006'da güncellenmiştir)

Bu rehber Reading Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Reading, İngiltere'de (Ağustos, 2006) Fernando Vera, Msc. ve Prof. Gary Butler tarafından hazırlanmıştır. Metnin bazı bölümleri Büyüme ve Büyüme Bozuklukları Kitapçık Serisi'nden (Üçüncü Baskı, 2000)* alınmış ya da uyarlanmıştır ve farklı yaşlarda ve farklı okurluk seviyesindeki kişilere aynı bilgileri sağlayan rehber seçeneği sunduklarından beraber kullanılabilir. Kolay başvuru için her serinin numaralama düzeni aynıdır.

Bu rehber Hormon Bozuklukları Serisine aittir. Serinin diğer rehberleri aşağıda sunulmaktadır.

- Sayı 2.** Büyüme Hormonu Eksikliği
- Sayı 3.** Ergenlik ve Büyüme Hormonu Eksikliği Olan Çocuk
- Sayı 4.** Erken Ergenlik
- Sayı 5.** Kortizol ve BH Eksikliği ve Tekrarlayan Hipoglisemisi Olan Çocuklar için Acil Bilgiler
- Sayı 6.** Konjenital Adrenal Hiperplazi
- Sayı 10.** Yapısal Büyüme ve Ergenlik Gecikmesi
- Sayı 11.** Çoğul Hipofiz Hormonu Eksikliği
- Sayı 12.** Şekersiz Diyabet (Diyabet İnsipit)
- Sayı 13.** Kraniofarinjioma
- Sayı 14.** İntraüterin Büyüme Geriliği ya da Gestasyon Yaşına Göre Küçük Çocuk
- Sayı 15.a.** Hipertiroidizm
- Sayı 15.b.** Hipotiroidizm
- Sayı 16.** Tip 2 Diyabet ve Şişmanlık

Bu rehberlerin geliştirilme maliyeti Serono-Merck Ltd, Bedfont Cross, Stanwell Road, Feltham, Middlesex, TW14 8NX, İngiltere tarafından karşılanmıştır (tıbbi hizmet olarak). Child Growth Foundation (www.childgrowthfoundation.org) tarafından da ek yardım yapılmıştır.

*Dr Richard Stanhope (Gt. Ormond Street/Middlesex Hastanesi, Londra) ve Bayan Vreli Fry (Child Growth Foundation) tarafından yazılmıştır.

GİRİŞ

Bu rehberin amacı büyüme hormonu yerine koyma tedavisine yetişkinlikte devam edilmesine gerek olup olmadığı hakkında bilgi sağlamaktır. Bu bilgiler esas olarak çocukluk ve/veya adolesan dönemde büyüme hormonu tedavisi almış olan bireyler içindir. Fakat çeşitli tıbbi nedenlerden dolayı büyüme hormonu yetersizliği gelişmiş yetişkinler için de yardımcı olabilir.

BÜYÜME HORMONU NEDİR?

Hormonlar vücutta bir etki yaratmak için kullanılan ulaklardır. Büyüme hormonunun rolü kemik, kas ve organların büyümesini kontrol etmektir. Bu hormon beyinde hipofiz bezi tarafından üretilir ve kana salgılanır.

Normalde büyüme hormonu düzeyi çocuklukta yüksektir ve ergenlik büyüme atılımı esnasında en yüksek düzeye ulaşır. Yetişkinlik çağında düzey giderek azalır ve orta yaşa ulaşıldığında genç bireylere nazaran çok daha düşük bir düzeye ulaşır. Fakat bu düşük hormon düzeylerinin yetişkinlikte önemli bir rolü vardır.

BÜYÜME HORMONU EKSİKLİĞİ (BHE) NEDİR?

Çocukluk döneminin başlarında beyin yeterli düzeyde büyüme hormonu üretmediğinde Büyüme Hormonu Eksikliği (BHE) oluşur. Genelde bunun nedeni beynin büyüme hormonu üretimi ile ilişkili kısımları olan hipotalamus ya da hipofiz bezinde sorunlar olmasıdır.

Çocuklukta mevcut olan BHE ergenlik ve yetişkinlikte de devam eder. Yetişkinlikte BHE'nin belirtilerinin bir çoğu son derece hafiftir ve hastalar bazı sorunlarının BHE ile ilişkili olduğunu fark etmezler. Genel sağlıkta iyileşme yalnızca

deneme amaçlı olarak hormon yerine koyma tedavisi uygulandığında belirgin bir hale gelir.

BHE'NİN GENÇ YETİŞKİMLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ NEDİR?

BHE'li bir çok gencin kas kuvvetlerinde zayıflık vardır ve normal fiziksel faaliyetleri yapmakta zorlanırlar. Sık sık kendilerini okul ve iş performanslarını ve günlük faaliyetlerini etkileyen düzeyde enerjiz hissederek.

YETİŞKİMLİKTE BÜYÜME HORMONU TEDAVİSİNİN FAYDALARI NELERDİR?

Büyüme hormonu tedavisinin bir çok faydası aşağıda sunulmaktadır. Bazıları diğerlerine göre daha az farkedilir fakat günlük hayatta aynı şekilde önemlidir:

- **Genel Yaşam Kalitesi:** BHE'li yetişkinlerin daha fazla sayıda zayıf yaşam kalitesi işaretleri sergiledikleri gösterilmiştir. Bunlar azalmış canlılık, genel sağlıkta zayıflık ve zayıf mücadele becerilerini içerir. Bu belirtiler büyüme hormonu tedavisi esnasında iyileşebilir ve hatta tamamen ortadan kalabilir.
- **Kilo kontrolü:** Kilo alma BHE'li bireylerde sık görülen bir sorundur. Tek başına büyüme hormonu tedavisi kilo kaybına neden olmaz. Fakat, tedavi vücut yağlarının dağılım şeklini değiştirir ve göbek bölgesindeki birikimi azaltır.

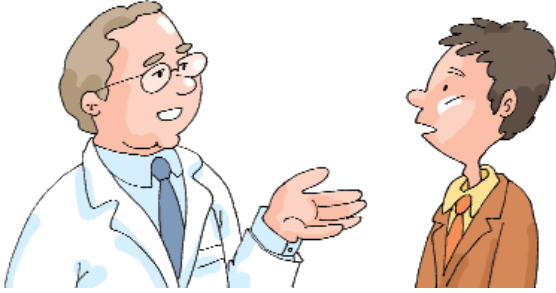
- **Kemik kalitesi:** Büyüme hormonu kemik gücü oluşumunda önemlidir. BHE'li bireylerde osteoporoz (kırılgan kemikler) ortaya çıkabilir. Bu durumun engellenmesi yetişkinlik döneminde hormon tedavisine devam edilmesi için önemli bir nedendir.
- **Kardiyovasküler hastalık:** BHE'li yetişkinlerin kalp hastalığına bağlı rahatsızlık riskleri daha yüksektir. Büyüme hormonu ile uzun dönemde tedavi bu riski azaltabilir.
- **Kan kolesterolü:** BHE'li yetişkinlerde kan damarları hastalığı daha erken oluşur. Büyüme hormonu tedavisi bu riski azaltabilir.
- **Hipoglisemi (düşük kan şekeri):** BHE'li yetişkinlerde sık olarak düşük kan şekeri görülür. Bunlar sinirlilik, geceleri aşırı terleme ve baş ağrısı ile uyanmayı içerir. Çoğu zaman büyüme hormonu tedavisi bu durumun tekrarlamasını engeller.

- **Psikolojik sorunlar:** BHE'li yetişkinlerde bunalım ve depresyon yüksek oranda görülür. Büyüme hormonu tedavisinin sağlık ve genel performans üzerinde yararlı etkisi olduğunu gösteren kanıtlar vardır.

TEDAVİ BHE'Lİ TÜM YETİŞKİMLER İÇİN YARARLI MIDIR?

BHE'li her yetişkinin mutlaka sorunu yoktur. Dolayısıyla tedavi herkese yararlı olmaz. Tedavinin sizin için yararlı olup olmayacağına doktorunuz karar verecektir.

GEREKİLİ OLAN BÜYÜME HORMON DOZU NEDİR?

Doza kanda IGF-1 hormon artışı ölçülerek karar verilir. Takiben doz IGF-1 hormonunu normal düzeye getirecek şekilde ayarlanır. Bazı yetişkinlerde görülen hafif yan etkiler bileklerde şişme ve kan basıncında artmayı içerir. Dozun az miktarda düşürülmesi bu etkileri ortadan kaldırır.

BÜYÜME HORMONU NASIL UYGULANIR?

Büyüme hormonu uygulamanın tek yolu iğnedir. Bu iğneler uyluk, üst kol ya da karın bölgesinden deri altına yapılır. Dozlar genelde her akşam uygulanır.

ESPE (European Society for Pediatric Endocrinology) tarafından hazırlanan bu rehber
Pfizer İlaçları Ltd. Şti'nin katkılarıyla basılmıştır.